

ВСП «Бобринецький АФК ім. В. Порика БНАУ»

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні циклової комісії
спеціальності Н1 Агрономія

Протокол № 6 від 29.01.2026

Голова ЦК Вікторія МУЗИКА

Вікторія МУЗИКА

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Лікарські рослини»	
Галузь знань	Н Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина
Спеціальність	Н1 Агрономія
ОПП (рік)	Агрономія (2025 р.)
Рівень освіти	Фахова передвища освіта
Освітньо-професійний ступінь	Фаховий молодший бакалавр
Статус навчальної дисципліни	Вибіркова
Форма навчання	Денна
Семестр	6 (БСО); 4 (ПЗСО.КР)
Обсяг навчальної дисципліни	90 годин (3 кредити ECTS)
Форма контролю	Диференційований залік
Мова викладання	Українська
Розробники	Залуженко Валентина, спеціаліст вищої кваліфікаційної категорії, старший викладач
Предмет вивчення	Предметом вивчення дисципліни «Лікарські рослини» є біологічні, морфологічні та господарські особливості лікарських рослин, їх поширення, хімічний склад, лікувальні властивості, технологія вирощування, правила заготівлі, сушіння, зберігання та раціонального використання лікарської рослинної сировини. Дисципліна також вивчає питання охорони природних ресурсів лікарських рослин та можливості їх культивування в умовах сільськогосподарського виробництва.
Мета вивчення	Формування у студентів знань про біологічні особливості лікарських рослин, їх хімічний склад, поширення, технологію вирощування, заготівлю та використання в медицині, харчовій

<p>Компетентності, заплановані знання та вміння</p>	<p>промисловості та сільському господарстві.</p> <p>ЗК3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК5. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>СК1. Здатність використовувати базові знання з фахових дисциплін у професійній діяльності.</p> <p>СК2. Здатність розпізнавати за морфологічними ознаками найбільш поширені в регіонах сільськогосподарські культури та дикорослі рослини, оцінювати їх фізіологічний стан, адаптаційний потенціал, визначати чинники поліпшення росту, розвитку і якості продукції.</p> <p>СК5. Здатність розуміти основні біологічні і агротехнологічні правила і теорії, пов'язані з вирощуванням сільськогосподарських та інших рослин.</p> <p>СК6. Здатність вирощувати, розмножувати сільськогосподарські культури та здійснювати технологічні операції з первинної переробки і зберігання продукції.</p> <p>СК7. Здатність застосовувати в процесах виробництва, переробки і зберігання інноваційно новітні прийоми, заходи, засоби для отримання високоякісної, екологічно безпечної, ринково привабливої сільськогосподарської продукції.</p> <p>СК8. Здатність застосовувати знання та розуміння фізіологічних процесів сільськогосподарських рослин для розв'язання виробничих технологічних задач.</p> <p>СК9. Прагнення до збереження навколишнього середовища.</p> <p>Здобувач освіти повинен знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> значення лікарських рослин у житті людини та їх використання в медицині, фармації й народному господарстві; основні групи біологічно активних речовин лікарських рослин; класифікацію лікарських рослин; поширені лікарські рослини України; морфологічні ознаки лікарських рослин; біологічні та екологічні особливості лікарських рослин; правила заготівлі лікарської рослинної сировини; способи сушіння та зберігання лікарської сировини; основи технології вирощування лікарських рослин; заходи охорони лікарських рослин у природі. <p>Здобувач освіти повинен уміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> розпізнавати найпоширеніші лікарські рослини за морфологічними ознаками; визначати лікарські рослини за гербарієм та ілюстраціями; визначати лікарську рослинну сировину (листя, квіти, плоди, корені); дотримуватися правил заготівлі лікарської рослинної сировини; застосовувати основні прийоми вирощування лікарських рослин; оцінювати якість лікарської рослинної сировини; користуватися довідковою літературою з лікарських рослин; застосовувати знання про лікарські рослини у професійній діяльності агронома.
---	--

<p>Заплановані результати навчання</p>	<p>РН1. Застосовувати всебічні спеціалізовані емпіричні та теоретичні знання для розв'язання практичних ситуацій у сфері агрономії.</p> <p>РН4. Опанувати нові методи і технології, впроваджувати інноваційні принципи і методи для підвищення ефективності виробничої діяльності в агрономії.</p> <p>РН6. Виявляти та вирішувати виробничі проблеми з урахуванням зональних умов, а також технологічних, правових, економічних та етичних аспектів.</p> <p>РН14. Організувати технологічні процеси вирощування насінневого матеріалу сільськогосподарських культур відповідно до встановлених вимог, технологічні операції з первинної переробки і зберігання сільськогосподарської продукції.</p> <p>РН17. Вміти працювати самостійно і в команді, нести професійну відповідальність за результати роботи, дотримуватися норм та стандартів професійної етики для досягнення спільної мети.</p> <p>РН18. Застосовувати правові норми, норми з охорони праці, безпеки життєдіяльності у професійній діяльності.</p> <p>РН19. Демонструвати знання й розуміння механізації та автоматизації технологічних процесів в обсязі, необхідному для володіння відповідними навичками в галузі агрономії.</p>
<p>Зміст дисципліни</p>	<p><i>Розділ 1. Загальні відомості про лікарські рослини</i></p> <p>Тема 1.1. Вступ. Значення лікарських рослин у житті людини.</p> <p>Тема 1.2. Історія використання лікарських рослин.</p> <p>Тема 1.3. Основні біологічно активні речовини лікарських рослин.</p> <p>Практична робота 1. Ознайомлення з біологічно активними речовинами лікарських рослин.</p> <p>Тема 1.4. Класифікація лікарських рослин.</p> <p>Тема 1.5. Поширення лікарських рослин в Україні.</p> <p>Практична робота 2. Визначення лікарських рослин за гербарієм.</p> <p>Практична робота 3. Визначення лікарських рослин у природних умовах (екскурсія).</p> <p><i>Розділ 2. Біологічні особливості лікарських рослин.</i></p> <p>Тема 2.1. Біологічні особливості лікарських рослин.</p> <p>Тема 2.2. Вплив екологічних факторів на накопичення діючих речовин.</p> <p>Тема 2.3. Морфологічні ознаки лікарських рослин.</p> <p>Практична робота 4. Вивчення морфологічних ознак лікарських рослин.</p> <p>Тема 2.4. Життєві форми лікарських рослин.</p> <p>Тема 2.5. Сировинна база лікарських рослин України.</p> <p><i>Розділ 3. Заготівля та зберігання лікарської сировини.</i></p> <p>Тема 3.1. Загальні правила збору лікарських рослин.</p> <p>Тема 3.2. Заготівля різних частин рослин (листя, квітів, плодів, коренів).</p> <p>Практична робота 5. Оцінка якості лікарської рослинної сировини.</p> <p>Тема 3.3. Методи сушіння лікарської сировини.</p> <p>Тема 3.4. Зберігання лікарської сировини.</p> <p>Тема 3.5. Контроль якості лікарської сировини.</p>

	<p><i>Розділ 4. Технологія вирощування лікарських рослин.</i> Тема 4.1. Вибір ділянки та підготовка ґрунту. Тема 4.2. Способи розмноження лікарських рослин. Тема 4.3. Посів та догляд за рослинами. Тема 4.4. Захист лікарських рослин від шкідників та хвороб. Тема 4.5. Збирання врожаю лікарських культур. <i>Розділ 5. Основні лікарські рослини та їх охорона.</i> Тема 5.1. Лікарські рослини родини Айстрові. Тема 5.2. Лікарські рослини родини Губоцвіті. Тема 5.3. Лікарські рослини родини Бобові. Тема 5.4. Культивовані лікарські рослини. Тема 5.5. Охорона лікарських рослин і раціональне використання природних ресурсів.</p>
Міждисциплінарні зв'язки	«Ботаніка», «Технологія вирощування продукції рослинництва», «Ґрунтознавство», «Захист рослин», «Основи екології».
Система оцінювання	<p>Оцінка за лекційне заняття виставляється за активність студента в дискусії, якість конспекту. Оцінку на практичному занятті студент отримує за виконані роботи, командні проекти, зроблені доповіді, презентації, реферати, есе, активність під час дискусій тощо. Також засобами оцінювання результатів навчання з дисципліни є стандартизовані комп'ютерні тести.</p> <p>Поточний контроль успішності здобувачів освіти здійснюється за чотирирівневою шкалою - «2» незадовільний рівень, «3» задовільний рівень, «4» добрий рівень, «5» відмінний рівень.</p>
Інформаційне забезпечення	<p>Основна література</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Бобкова І. А., Варченко О. М. Лікарські рослини та їх використання: навчальний посібник. – Київ: Аграрна освіта, 2013. 2.Журавель І. О. Лікарські рослини України: навчальний посібник. – Харків, 2016. 3.Марчишин С. М., Стойко Л. І. Лікарські рослини: навчальний посібник. – Тернопіль: ТДМУ, 2017. – 408 с. 4. Марчишин С. М. Фармакогнозія: навчальний посібник. – Тернопіль: ТДМУ, 2019. <p>Додаткова література</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Державна фармакопея України. – Харків: Державне підприємство «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів», 2015. 2.Червона книга України. Рослинний світ. – Київ: Глобалконсалтинг, 2009. 3.Пereгрим М. М. Лікарські рослини України: довідник. – Київ: Фітосоціоцентр, 2012. 4.Довідник з лікарських рослин України. – Київ: Урожай, 2014. <p>Інформаційні ресурси</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Електронна бібліотека Національної бібліотеки України імені В. Вернадського. 2. Сайт Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України. 3. Електронна база Національної наукової медичної бібліотеки України. 4. Сайт Національного фармацевтичного університету (Kharkiv). 5. Онлайн - атласи та довідники лікарських рослин України.

--	--